

Štrukturálne fondy EÚ

Súčasťou Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej ES) je posilňovanie hospodárskej a sociálnej súdržnosti členských štátov, čím sa ES snaží realizovať vytýčením cieľov na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja rôznych regiónov a zaostalosti najviac znevýhodnených regiónov.

Slovenská republika ešte v období pred vstupom do EÚ musí pripraviť podmienky pre prijímanie prostriedkov zo Štrukturálnych fondov (ŠF) a z Kohézneho fondu (ďalej KF), ktoré bude čerpať po vstupe do EÚ.

ŠF a KF sú hlavnými nástrojmi EÚ na dosiahnutie cieľov štrukturálnej a regionálnej politiky.

K štrukturálnym fondom EÚ patria:

- **Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej ERDF)**, ktorého cieľom je prispievať k rozvoju najmenej rozvinutých regiónov EÚ
- **Európsky sociálny fond (ďalej ESF)**, ktorého cieľom je napomáhať k dosiahnutiu cieľov najmä v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti a k voľnému pohybu pracovných síl, v boji proti nezamestnanosti a znevýhodneniu rôznych skupín ľudí na trhu práce
- **Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (ďalej EAGGF)**, ktorý má za cieľ podporovať adaptáciu poľnohospodárskych štruktúr na dlhodobé štrukturálne zmeny v poľnohospodárstve, rozvoj poľnohospodárskej infraštruktúry, rozvoj a obnovu vidieka, vidieckeho dedičstva a lesov
- **Finančný nástroj na usmerňovanie rybolovu (ďalej FIGF)**, ktorého cieľom je zabezpečiť vyrovnaný, harmonický rozvoj rybárskeho priemyslu

Prostriedky z týchto fondov sú určené na plnenie 3 prioritných cieľov:

- **Cieľ 1** – podpora zaostávajúcich regiónov, v ktorých podiel HDP na obyvateľa tvorí menej ako 75% priemeru EÚ
Príspevky pre cieľ 1 - Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond, Finančný nástroj na usmernenie rybného hospodárstva
- **Cieľ 2** – konverzia regiónov postihnutých úpadkom priemyslu
Príspevky pre cieľ 2 - Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond
- **Cieľ 3** – rozvoj ľudských zdrojov zameraný na adaptáciu a modernizáciu systému zamestnanosti, vzdelávania, odborného výcviku a vzdelávacích programov
Príspevky pre cieľ 3 - Európsky sociálny fond

Na zabezpečenie účelnosti finančných prostriedkov vynakladaných na regionálnu politiku sú všetci zúčastnení povinní riadiť sa piatimi princípmi:

1. **koncentrácie** – znamená, že pomoc má smerovať len do tých regiónov, ktoré ju najviac potrebujú,
2. **partnerstva** – zaručuje, že národné vlády budú pri prijímaní rozhodnutí brať do úvahy aj potreby a názory sociálnych partnerov, predstaviteľov regiónov, miest a obcí
3. **programovania** – má zabrániť živelnosti v regionálnej politike. Ukladá povinnosť vypracovať operačné programy pre regióny a určiť prioritné oblasti ich rozvoja
4. **doplnkovosti** – platí zásada, že finančné prostriedky zo ŠF nesmú v plnej výške nahrádzať peniaze národných štátov
5. **monitorovania a vyhodnocovania** – slúži EÚ na overenie účinnosti vynaložených prostriedkov a ich prípadné zneužitie.

Pri napĺňaní vytýčených cieľov, premietnutých do konkrétnych programov vypracovaných na podmienky konkrétnej členskej krajiny, ŠF predstavujú doplnkové finančné nástroje ES v každom z členských štátov.